

ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЩНОСТ В КЛАСНАТА СТАЯ ЧРЕЗ СЪЗДАВАНЕ НА ЯСНИ И СПОДЕЛЕНИ ОЧАКВАНИЯ ЗА ПОВЕДЕНИЕ

Ако планирате управлението на класната стая, като значима част от работата Ви, значи осъзнавате колко е важно учителят да работи за изграждане на позитивна атмосфера и поведение, в която всички ученици могат да се учат и участват. Въвеждането на ясни правила и очаквания за поведение в класната стая намалява случаите на прекъсване на учебния процес с повече от 28%. ([Classroom Management That Works: Research-Based Strategies for Every Teacher](#), ASCD 2003, Marzano, Marzano and Pickering)

Несъмнено това, което наричаме дисциплина, е важна предпоставка, за да може учителят да отделя най-много време в час за реална работа над учебния материал. В този смисъл, дисциплината се разглежда като процес, в който се учим как да общуваме пълноценно, да решаваме проблемни ситуации и да правим отговорно избори. Тези умения са важни и за живота отвъд училище.

Във все повече класни стаи има разписани и визуално представени правила, често формулирани с участието на самите ученици. Те могат да се отнасят към организацията, както на пространството, така и на процесите в училище. *За разлика от правилата, очакванията описват какво поведение е нужно и се очаква от учениците в класната стая, за да бъде тя ползотворна среда, в която децата учат и академично, и социално.*

Характеристики на ефективните и ясни очаквания за приемливо и желано поведение в класната стая

Основната характеристика на очакванията е, че те се отнасят към конкретно поведение, което искаме да виждаме в клас, като това желано поведение е ясно дефинирано. Ясните очаквания, въведени като рутина, водят до устойчива промяна и повишават

отговорността у учениците. Може да мислим за тези дефиниции като за посочените изисквания по всеки предмет, спрямо които се измерва напредъка на учениците. В този смисъл, очакванията трябва да са формулирани отговаряйки на следните основни характеристики:

- описват обективно желано поведение, което може да бъде наблюдавано;
- всички ги разбират (и ученици, и възрастни – учители и родители);
- формулирани с позитивни твърдения;
- кратки;
- ограничени до 3-5 на брой;
- ясно и видимо представени;
- нагледно преподадени/представени от учителя;
- често се „изиграват“/ моделират;
- често се припомнят – по време на един ден или всяка седмица;
- подлежат на промяна;
- лесно се проследява кога са спазени и кога са нарушени.

За да дефинирате обективно желаното поведение, може да използвате следните насочващи въпроси:

Как изглежда желаното поведение – какво се чува или наблюдава? Какви движения се очакват? Какви глаголи описват най-ясно какво се случва когато ученикът има желаното поведение? Колко време и кога се очаква това поведение? Кога и как започва и завършва?

Като се фокусираме върху описание на позитивното поведение, вместо това, което не искаме да има в класната стая, помагаме на учениците да разберат какво очакваме от тях.

Пример:

Проблемно поведение: *Ученикът не внимава в клас когато учителят преподава нов материал.*

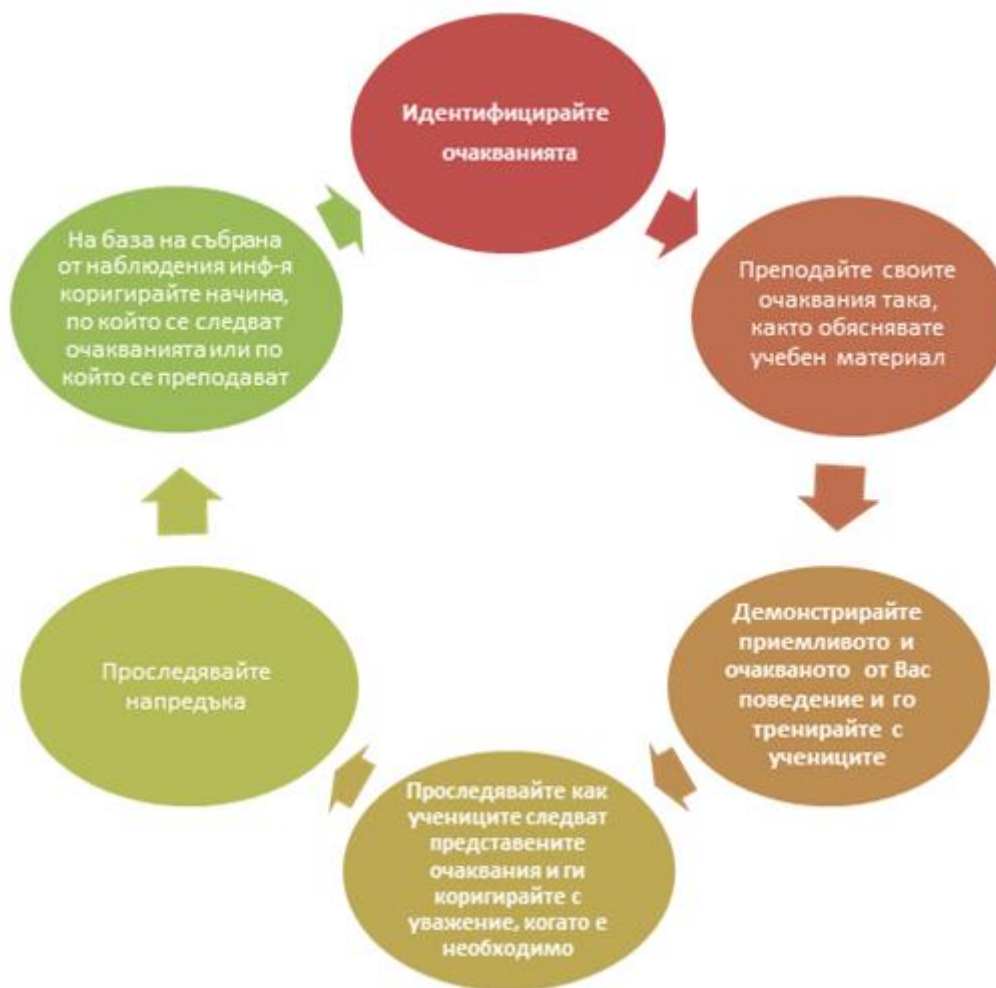
Обективно оперативно определение на поведението: *Ученикът разговаря със съученици или разглежда различни предмети или се отпуска върху чина.*

Желано поведение: *Ученикът да внимава в клас когато учителят преподава нов материал.*

Очакване: *Ученикът стои седнал на стола без да говори докато учителят преподава, прави очен контакт и отговаря, когато учителят задава въпрос и му/и дава думата.*

Да преподадем на децата очакванията си, относно поведението им е продължаващ процес за всички ученици

След като дефинираме очакваното поведение, е важно да го „предадем“ на учениците, да се уверим, че е разбрано от всички, да го „моделираме“ или нагледно да покажем как изглежда то, и да поощряваме всяка негова проява. Този процес преминава през следните стадии/стъпки:

Преминавайки през този процес, отделяйте част от времето, с което разполагате в класната стая през учебната година не за преподаване на учебен материал, а за **задаване на ясни очаквания за приемливо и желано поведение** – за представяне, преподаване, демонстриране и отиграване на тези очаквания. Това време не е загубено, а намалява времето, което иначе ще е необходимо да отделите ежедневно за „справяне с проблеми с дисциплината“.

За да бъде ефективен, следвайте свой собствен план за въвеждане на основните и най-важни за Вас очаквания за поведение във Вашата класна стая:

- определете за кои са поведението, които са важни за Вас и конкретния клас;
- планирайте как ясно бихте могли да преподадете тези очаквания във Вашата класна стая;

- помислете каква стратегия ще използвате, за да популяризирате тези очаквания сред учениците.

Още по темата:

[Задаване на ясни очаквания за поведение в класната стая. Видео](#)

В това видео д-р Бриджит Уолкър говори за това, как да зададем ясни очаквания за позитивно поведение в класната стая, да улесним работата си като учители и да помогнем на учениците.